

Forord *vii*

Tak *xi*

Kapitel 1: Indledning

- 1. Introduktion 2**
 - 1.1 Multimediedidaktik i dansk som andetsprog for voksne 3
 - 1.2 Voksen i en andetsproglig kontekst 5
 - 1.3 Didaktik 7
 - 1.3.1 En dannelseseoretisk didaktikforståelse 9
 - 1.3.2 Et kritisk-konstruktivt fokus 11
 - 1.4 Faglighed i dansk som andetsprog for voksne 13
 - 1.5 Begrebet 'approach' i dansk som andetsprog for voksne 16
 - 1.6 Forankringen af undervisningens multimediedidaktik 17

- 2. Et menneske-, sprog- og sprogtilegnelsessyn 20**
 - 2.1 Dannelse 20
 - 2.2 Sprog- og sprogtilegnelsessyn 22
 - 2.2.1 Et kommunikativt sprogsyn 22
 - 2.2.2 Sprogilegnelsessynet 24
 - 2.2.2.1 Et erkendelsessyn 24
 - 2.2.2.2 Et experientialistisk sprogilegnelsessyn 28

- 3. En didaktisk fremgangsmåde 30**
 - 3.1 Et kritisk-konstruktivt fokus 31
 - 3.2 Dannelseseoretisk didaktik 32
 - 3.2.1 Undervisningen, kursisten og dansk hverdagsamtale 32
 - 3.2.2 Undervisningens formidling af dansk hverdagsamtale 36

Kapitel 2: Undervisningen

- 1. Indledning 38**

- 2. Undervisningens syn på kursistens dannelse 39**
 - 2.1 Sammentænkning af et materiale og et formalt dannelsessyn 39
 - 2.2 Material dannelse 39
 - 2.3 Formal dannelse 41
 - 2.4 Et kategorialt dannelsessyn 42

- 3. Undervisningens syn på dannelsens sagsforhold 45**
 - 3.1 Dansk hverdagsamtale som dannelsens sagsforhold 45
 - 3.2 Nuancering af det kommunikative sprogsyn 46
 - 3.3 Et deltager- og iagttagerperspektiv på dansk hverdagsamtale 52

- 4. Sammenfatning og diskussion 54**
 - 4.1 Undervisningen 54

- 4.2 Det kategoriale dannelsessyn 55
- 4.3 Deltager- og iagttagerperspektivet på dansk hverdagssamtale 57

Kapitel 3: Kursisten

- 1. Indledning 61**
- 2. Sproglig bevidsthed i andetsprogstilegnelse 63**
 - 2.1 Modelbygning i kognitiv andetsprogstilegnelsesforskning 63
 - 2.1.1 Andetsprogstilegnelse som en informationsbearbejdning 64
 - 2.1.2 Bevidsthed i input- og outputprocesser 65
 - 2.2 Sproglig bevidsthed i et sprogpolitisk perspektiv 65
- 3. Bevidsthed som viden 67**
 - 3.1 Fokus på output-processer 67
 - 3.2 Hukommelse og viden 68
 - 3.3 Vidensformernes anvendelse 69
 - 3.3.1 Den lille pige og den store cykel 69
 - 3.4 Andetsproglige vidensformer 71
 - 3.4.1 Relationen mellem vidensformerne 73
 - 3.4.2 Adgangen mellem vidensformerne 73
 - 3.4.2.1 ”The strong interface position” 75
 - 3.4.2.2 ”The no interface position” 76
 - 3.4.2.3 ”The weak interface position” 77
 - 3.5 Et materialt dannelsessyn 81
 - 3.5.1 Viden om dansk hverdagssamtale 81
 - 3.5.2 Bevidstgørelse af viden om dansk hverdagssamtale 82
- 4. Bevidsthed som opmærksomhed 84**
 - 4.1 Fokus på input-processer 84
 - 4.2 Bevidsthedens grader og dimensioner 86
 - 4.2.1 Bevidsthed som opmærksomhed 87
 - 4.2.2 Bevidsthed som intention 88
 - 4.3 Bevidsthed i andetsprogstilegnelse? 89
 - 4.4 Opmærksomhed som refleksion og iagttagelse 90
 - 4.5 Et formalt dannelsessyn 91
 - 4.5.1 Fokusering af opmærksomhed om dansk hverdagssamtale 92
 - 4.5.2 Mangfoldighed i input med dansk hverdagssamtale 93
- 5. Bevidsthed som genkendelse 93**
 - 5.1 Fokus på oplevelse og erfaring 93
 - 5.2 Kognitiv semantik 94
 - 5.3 Er mælkebøtter blomster eller grøntsager? 94
 - 5.4 Kategorier og begreber 97
 - 5.5 Begrebers intension og ekstension 98
 - 5.6 Aristotelisk kategorisering 99
 - 5.7 Kategorier og begrebers over-, grund- og underniveau 99
 - 5.8 Prototypeteorien 100

5.8.1	Modstanden mod den klassiske kategorisering	100
5.8.2	Den sprogfilosofiske inspiration	102
5.8.2.1	Ludwig Wittgenstein	102
5.8.2.2	Tractatus Logico-Philosophicus	102
5.8.2.3	Filosofiske Undersøgelser	103
5.8.2.4	Metodisk nyskabelse	105
5.8.2.5	Kritikken af navneteori	105
5.8.3	Prototyper	107
5.8.3.1	Berlin og Kays studier af farvekategorisering	107
5.8.3.2	Kategorisering omkring et eksemplarisk medlem	108
5.8.4	Basic-level som udgangspunkt for læring	110
5.8.4.1	Browns studier af børns begrebsdannelse	110
5.8.5	'Fuzziness'	111
5.8.6	Prototypeteoriens kognitionspsykologiske implikationer	113
5.9	Et kategorialt dannelsessyn	114
5.9.1	Prototypeorganisering af hverdagssamtalens kategorier	115
5.9.2	Iagttagelse af eksemplarisk dansk hverdagssamtale	115
6.	Sammenfatning og diskussion	116
6.1	Kursisten	116
6.2	Bevidsthed som viden	118
6.3	Bevidsthed som opmærksomhed	120
6.4	Bevidsthed som genkendelse	122

Kapitel 4: Dansk hverdagssamtale

1.	Indledning	126
2.	Formidling af et deltagerperspektiv	128
2.1	Dansk hverdagssamtalens lokale kontekst	128
2.2	Sproglig mangfoldighed i den lokale kontekst	128
2.3	Et deltagerperspektiv på den lokale kontekst	131
2.4	Sammenfatning	132
3.	Formidling af et iagttagerperspektiv	133
3.1	Et tilegnelsesteoretisk defineret perspektiv	133
3.2	Samtale som system	133
3.2.1	Informationsteori	134
3.2.2	Kybernetik	136
3.2.3	Efter Norbert Wiener og Claude Shannon	138
3.2.4	Iagttagerperspektivets to metaforer for kommunikation	139
3.3	Goffmanns kommunikative universalier	140
3.3.1	Et system af universalier	141
3.4	Sammenfatning	146
4.	Sammenfatning og diskussion	146
4.1	Dansk hverdagssamtale	146
4.1.1	Formidlingen af et deltagerperspektiv	147

- 4.1.2 Sammentænkning af et deltager- og et iagttagerperspektiv 148

Kapitel 5: Undervisningens formidling af dansk hverdagssamtale

- 1. Indledning 152**
- 2. Metodiske overvejelser 154**
- 2.1 En praktisk andetsprogsdidaktisk ramme 154
- 2.1.1 Lyttedidaktik 154
- 2.1.1.1 Lytteforståelse 154
- 2.1.2 Interaktionel lyttedidaktik 156
- 2.1.3 Levende billeder i undervisningen 158
- 2.1.3.1 Videodidaktik 159
- 2.1.4 Formidling af et deltager- og et iagttagerperspektiv 162
- 2.1.5 Sammenfatning 164
- 2.2 Et deltagerperspektiv på dansk hverdagssamtale lytteaktiviteter 165
- 2.2.1 Andre lytteaktiviteter 165
- 2.2.2 Adgangen til et deltagerperspektiv på lytteaktiviteter 166
- 2.2.3 Fundamentale principper i analysen af deltagerperspektivet 169
- 2.2.4 Transskription af den lokale konteksts mangfoldighed 172
- 2.2.5 Lytteaktiviteter i lyd og levende billeder 173
- 2.3 Et iagttagerperspektiv på dansk hverdagssamtale lytteaktiviteter 177
- 2.3.1 En debat om sprogsyn i andetsprogstilegnelsesforskningen 178
- 2.3.2 Kategoriers prototypeorganisering og flydende grænser 183
- 2.3.3 Adgang til kursistens iagttagerperspektiv 184
- 2.4 Sammentænkningen af deltager- og iagttagerperspektivet 187
- 2.4.1 Kategorisdannende iagttagelse af lytteaktiviteter 187
- 2.4.2 Dannelseseoretisk sammentænkning af de to perspektiver 189
- 2.5 Analysen 190
- 3. Et deltager- og et iagttagerperspektiv på lytteaktiviteter 191**
- 3.1 Indledning 191
- 3.2 Lytteaktiviteter som lyttemarkeringer 192
- 3.2.1 Lyttemarkeringers turjobs 192
- 3.2.2 Fortsættelsesmarkeringer 194
- 3.2.3 Modtagelsesmarkeringer 196
- 3.2.4 Nyhedsmarkeringer 198
- 3.2.5 Vurderingsmarkeringer 199
- 3.2.6 Oplevelses- og erfaringsbaseret iagttagelse af kategorien 202
- 3.3 Lytteaktiviteters kontekster og leksikale udformninger 205
- 3.3.1 Deltagelse i en fortælling 206
- 3.3.1.1 Deltagelsens leksikale udformninger 206
- 3.3.2 Lytteaktiviteters kontekster 210
- 3.3.3 Oplevelses- og erfaringsbaseret iagttagelse af kategorien 213
- 3.3.3.1 Lytteaktiviteters leksikale udformninger 214
- 3.3.3.2 Lytteaktiviteters kontekster 216

- 4. Sammenfatning og diskussion 219**
- 4.1 Undervisningens formidling af dansk hverdagssamtale 219
- 4.2 Formidling af et deltagerperspektiv 220
- 4.3 Formidling af et iagttagerperspektiv 222
- 4.4 Kategorialdannende iagttagelse af dansk hverdagssamtale 225

Kapitel 6: Sammenfatning og diskussion

- 1. Indledning 230**
- 2. Den didaktiske fremgangsmåde 230**
 - 2.1 Didaktisk proces og produkt 230
 - 2.2 Kritisk-konstruktiv forståelse af undervisningens multimediedidaktik 231
 - 2.2.1 Dannelsesteoretisk didaktik 233
 - 2.2.1.1 Kategorial dannelsesteori 235
 - 2.2.2. Nuanceringen af det kommunikative sprogsyn 236
 - 2.2.3 Nuanceringen af det kognitive sprogtiltagssyn 237
 - 2.2.3.1 Et objektivistisk bevidsthedssyn 238
 - 2.2.3.2 Et subjektrelativistisk bevidsthedssyn 239
 - 2.2.3.3 Experientialistisk kritik 240
 - 2.2.3.4 Et experientialistisk bevidsthedssyn 241
 - 2.3 Fremgangsmådens og teoriens andetsprogsdidaktiske potentiale 242
- 3. Nogle forslag til multimediemetode 244**
 - 3.1 Indledning 244
 - 3.2 Multimediemetodiske begreber 244
 - 3.3 Formidling af dansk hverdagssamtale 247
 - 3.3.1 Formidling af et deltagerperspektiv 247
 - 3.3.2 Formidling af et iagttagerperspektiv 250
 - 3.4 Sproglaboratoriet som multimediemetodisk scenario 253
 - 3.4.1 Laboratoriet, der forsvandt 253
 - 3.4.2 Et virtuelt sproglaboratorium 255
 - 3.5 Sammenfatning 258

Litteraturhenvisninger 261

Transskriptionsnøgler 279

- Appendiks 1a 283**
- Appendiks 1b 289**
- Appendiks 2a 295**
- Appendiks 2b 303**

English summary 311

Dansk resumé 313

